Redacțiunea, Administrațiunea Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!

Birourile de anunciurĭ:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22.
Inserate maĭ primescŭ în Viena: Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ maĭ dese după tarifă și învoiélă.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

„Gazeta“ iese în fie-care di
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe treĭ lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 142. Brașovŭ, Mercurĭ 29 Iunie (11 Iulie) 1888.

Din causa sf. sĕrbătorĭ de mâne, diarulŭ nu va apăré până Joĭ séra.

Nou abonamentŭ la „GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Iulie 1888 st. v. se deschide nou abonamentŭ la care învitămŭ pe toțĭ amiciĭ și sprijinitoriĭ fóiei nóstre.

Prețulŭ abonamentuluĭ:

Pentru Austro-Ungaria:
pe treĭ lunĭ 3 fl.
pe șése lunĭ 6 fl.
pe unŭ anŭ 12 fl.

Pentru România și străinătate:
pe treĭ lunĭ 10 francĭ,
pe șése lunĭ 20 francĭ,
pe unŭ anŭ 40 francĭ.

Abonarea se póte face maĭ ușorŭ și maĭ repede prin **mandate postale**.

Domniĭ, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ și a arĕta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Brașovŭ, 28 Iunie st. v. 1888.

De câte orĭ le imputămŭ celorŭ dela guvernŭ, că tendința lorŭ este de a ne maghiarisa împiedecândŭ și nimicindŭ, cum și unde numai potŭ, desvoltarea nóstră națională, foile maghiare sarŭ în apĕrarea lorŭ asigurândŭ, că Ungurii au o fire prea liberală decâtŭ ca sĕ voéscă a maghiarisa cu forța.

Punemŭ astădĭ sub ochii presei unguresci ordinulŭ - monstru, ce l'a datŭ miculŭ despotŭ alŭ comitatului Bistrița-Năsĕudŭ, fișpanulŭ br. Banffy, învĕțătorilorŭ dela scólele poporale române din ținutulŭ Năsĕudului, carĭ suntŭ susținute din fondulŭ scolarŭ centralŭ alŭ foștilorŭ grănițerĭ.

Acestŭ actŭ de totŭ caracteristicŭ va lămurĭ credemŭ pe orĭ și cine despre firea adevĕrată a aceluia, care este pusŭ în fruntea administrației unui ținutŭ curatŭ românescŭ, ilŭ va lămurĭ despre adevĕratele tendințe politice, ce le urmăresce în serviciulŭ guvernului din Peșta, ilŭ va lumina în fine despre adevĕrata situațiune, în care se află adĭ poporulŭ românŭ fațǎ cu uneltirile celorŭ ce au puterea în mână.

Scólele despre carĭ vorbesce br. Banffy în ordinulŭ sĕu suntŭ tóte scóle curatŭ românescĭ susținute din fondurĭ românescĭ, câștigate prin jertfele de sânge ale grănițerilorŭ pe câmpurile de bătăliă.

Cunóscemŭ plângerile Năsĕudenilorŭ asupra ingerințelorŭ guvernului în administrația acestorŭ fondurĭ, carĭ suntŭ proprietatea lorŭ. Uneltirile le dirige baronulŭ Banffy, care a fostŭ numitŭ maĭ întâiu comisarŭ ministerialŭ, apoi comisarŭ regescŭ sub cuvĕntŭ ca „sĕ reguleze administrarea“ fondurilorŭ din vorbă.

Cum își împlinesce chiămarea acestŭ fișpanŭ și comisarŭ reg. amŭ avutŭ ocasiune a ne convinge de repețite orĭ. Dér nimicŭ nu ne póte convinge maĭ bine despre intențiunile sale ca *porunca* lui cea maĭ nouă, ce o publicămŭ maĭ josŭ.

Dis'amŭ că în acéstă poruncă e vorba de școle și de învĕțătorĭ românĭ ai unui ținutŭ curatŭ românescŭ. Ei bine, acești învĕțătorĭ șĭ-au înființatŭ de multŭ o reuniune „Mariana“, care are scopulŭ de a-le face posibilă desvoltarea și înaintarea lorŭ ca învĕțătorĭ românĭ.

Scopulŭ pașei dela Bistrița însĕ este cu totulŭ altulŭ. Elŭ a înființatŭ o reuniune unguréscă, pe care a numit'o „reuniunea generală a învĕțătorilorŭ din comitatulŭ Bistriță-Năsĕudŭ“ și pretinde dela învĕțătorii românĭ ca sĕ se facă toțĭ membri ai acestei reuniunĭ.

Reuniunea „Mariană“ îi este unŭ ghimpe în ochĭ, de aceea o și declară de neesistentă, producândŭ ca motivŭ, că adunarea generală a reuniunei a modificatŭ statutele ei și că aceste statute modificate încă n'au fostŭ aprobate. Ergo reuniunea nu maĭ esistă. De vechile statute aprobate nicĭ că vrea sĕ maĭ scie. Se póte o absurditate maĭ mare ca acésta?

Acésta o sémte însĕ și Banffy, de aceea își face lucrulŭ maĭ ușorŭ și declară categoricŭ că „n'are plăcere de-a se lăsa în discusiunea acestui obiectŭ“ și că nu e dispusŭ a maĭ tolera nicĭ o contradicere ci în calitatea sa de comisarŭ regescŭ *poruncesce* învĕțătorilorŭ de a se înscrie în reuniunea maghiară.

Nicĭ unŭ cazacŭ împetritŭ din Donŭ n'ar scí sĕ interpreteze maĭ bine „constituționalismulŭ“ și „liberalismulŭ“, de care avemŭ adĭ parte noi Românii ardelenĭ.

Maĭ are aerulŭ fișpanulŭ Banffy de a se provoca și la lege, când dă poruncĭ căzăcescĭ. Cum se vede fiișpanii „de modelŭ“ suntŭ îngrădițĭ cu tóte când e vorba de a-șĭ justifica renumele de celebri maghiarisătorĭ.

In a 6-a petițiune a lorŭ cătră Majestatea Sa, Năsĕudenii cereau depărtarea lui Banffy, „care urmăresce scopurĭ contrarie fondurilorŭ scolastice și de stipendii și preste totŭ intereselorŭ de viață ale poporațiunei române.“

Ei bine, Banffy merge înainte, dér ce facŭ Năsĕudenii? —

Porunca luĭ Banffy.

Eată taimósa poruncă de care amŭ vorbitŭ maĭ susŭ:

Nr. 540—1888
pres.

Fișpanulŭ comitatului Bistrița-Năsĕudŭ

Pré Onoratului comitetŭ administrativŭ alŭ fondurilorŭ de stipendii și alŭ scólelorŭ centrale nin ținutulŭ Năsĕudŭ.

în Năsĕudŭ.

Imprejurarea, amintită în raportulŭ d-vóstrĕ de sub Nr.-ulŭ 1344 din 25 Dec. anulŭ trecutŭ, că învĕțătorii dela scólele poporale elementare susținute din fondulŭ scolarŭ centralŭ suntŭ deja membrii unei reuniunĭ înființate maĭ de multŭ cu statute aprobate de Inalt. Ministeriu reg. ung. de culte și instr. publică, — cere a fi deslușită într'atâtŭ încâtŭ acea vechiă reuniune întitulată „Mariană“ propriamente nicĭ că se póte considera ca esistentă, de órece statutele aprobate ale acelei reuniunĭ modificate fiindŭ ptin o decisiune în adunare generală, în forma lorŭ modificată până adĭ n'au primitŭ încă aprobare. Dér décă ar și esista acea reuniune, ea nu s'a înființatŭ pentru teritoriulŭ întregŭ alŭ acestui comitatŭ, nicĭ în calitate de-a obliga pe toțĭ învĕțătorii scólelorŭ comunale și de statŭ, fiindcă spre scopulŭ acésta a fostŭ înființată maĭ târdiu, la anulŭ 1885, așa numita: „Reuniune generală a învĕțătorilorŭ din comitatulŭ Bistriță-Năsĕudŭ.“ Prin urmare décă maĭ susŭ amintițiĭ învĕțătorĭ ar rĕmâné și maĭ departe membrii ai acelei vechi reuniunĭ, acesta împrejurare nu póte aduce nicĭ o schimbare în ceea ce sĕ atinge de obligămintulŭ de a întra ei ca membrii în acéstă reuniune maĭ târdiu înființată cu atâtŭ maĭ multŭ, cu câtŭ și într'alte maĭ multe comitate esistă scoli cu diferite limbĭ de propunere, și astfelŭ întrarea lorŭ în acéstă reuniune nu numai că n'ar puté fi considerată de-o piedecă, ci din contră de o pârghie ce oferă ocasiune și unŭ bunŭ stimulŭ d'a se cualifica și maĭ multŭ în limba statului, pe care fiecare învĕțătorŭ este datorŭ, conformŭ legilorŭ țĕrii, sĕ o scie perfectŭ.

Am aflatŭ de bine a le premite acestea, căcĭ mĭ-ar causa bucuriă, décă

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

Plugulŭ la poporulŭ românŭ.

„E timpulŭ verei și trebue lucratŭ!“ Etă parola Românului!...

„Cine nu lucră sĕ nu mănânce!“ dice sf. scriptură și Românulŭ ține mult la acésta. Suntŭ în mare eróre toțĭ aceia carĭ, susținŭ că Românulŭ e leneșŭ, și suntŭ de rea credință cei ce ar crede pe poporulŭ nostru în stare cuprinsă de inerțiă. Brațele române producŭ multŭ și palma sa intinde multora de mâncare ér plugulŭ sĕu e corabiă neadormită.

Câtŭ de mică este nóptea în timpŭ de véră: ce ațĭ dice, domnilorŭ dela orașe, când ațĭ vedé că și acéstă nópte mică a treia parte e lăsată de țĕranulŭ săteanŭ *nedurmită*. Pe la 8 óre séra țĕranulŭ vine acasă dela lucrulŭ câmpului, cinézǎ și la 9 se culcă; la 12 óre, trebue, décă n'are servitorŭ, sĕ-șĭ ducă boulenii la pășune, ca în dimineța sĕ pótă lucra cu dênșii.

Vi suntŭ destulŭ D-vóstrĕ trei óre pentru somnŭ? Și asta așa se continuă câtŭ ține lucrulŭ și câtŭ ține véra, și décă Românulŭ nu ar maĭ avé și sĕrbătorĭ și Duminecĭ, atuncĭ ar fi de totŭ truditŭ.

Cine are de a face la lucru cu Românulŭ vrêndŭ nevrêndŭ dice: „Românulŭ e făcutŭ pentru lucru și lucrulŭ pentru Românŭ!“ E fórte dragŭ pămêntulŭ Românului și 'i este dragŭ *plugulŭ*; plugulŭ e idolulŭ sĕu, de care cu greu sĕ despărțesce. Câtŭ de cu dulce îșĭ mâncă țĕranulŭ pânea, agonisită cu plugulŭ sĕu! O adevĕrată trăsătură acésta din vechia Saturniă, din sacrulŭ Lațiu.

O! timpurĭ înmormêntate, când Roma eternă dela córnele plugului îșĭ lua beliducii sĕi, acea Romă care șĭ-a pusŭ ca temeliă brazda plugului!

E mare distracțiune plugulŭ și astădĭ pentru Românŭ, — maĭ multŭ: plugulŭ e o fericire pentru elŭ! Când privesce țĕranulŭ nostru la boii sĕi trăgêndŭ plugulŭ și plugulŭ aruncândŭ brazdă, mulțămesce lui Dumnedeu: „Ține-mĭ Dómne boii și plugulŭ și ițĭ mulțămescŭ că am maĭ ajunsŭ sĕ arŭ cu dênșii!“

Așa a fostŭ și atuncia când străbunii noștri arau cu plugulŭ în pămêntulŭ celŭ binecuvêntatŭ alŭ Italiei. Așa căcĭ așa dice în versurile sale poetulŭ străbunŭ:

Beatus ille qui procul negotiis
Ut prisca gens mortalium
Paterna rura bobus exercet suis!“

A fostŭ în mare venerațiune plugulŭ în lumea clasică. Saturnŭ ar fi chiar acela care din începutŭ, la Romanĭ, s'a ocupatŭ cu plugulŭ. In Egiptŭ Osiriu ar fi învĕțatŭ pe Egiptenĭ arta plugăritului, de unde *Tibulŭ*:

Prius aratra manu sollerti fecit Osiris,
Et teneram fero solicitavit humum!“ —

Fiindŭ așa de iubitŭ plugșorulŭ de cătră Românŭ, elŭ l'a și eternisatŭ în cântecele sale. Se căiesce fórte Românulŭ care nu stă de plugŭ, căcĭ:

Tóte plugurile ară
Num'alŭ mieu șiedé-n cămară,
Tóte plugurile âmblă,
Num'alŭ mieu șiede la umbră.“ Și:

Cuculŭ cântă, mierla dice:
— Nu-țĭ bea banii mĕi voinice, —
Că țĭ-e carulŭ farêmatŭ,
Și plugulŭ neferecatŭ,
Și pămêntulŭ nelucratŭ!“

Și sĕ adaugemŭ la acestŭ locŭ, pentru spiritulŭ clasicŭ, ce conține, și unŭ *fragmentŭ* din *colinda Plugușorului*:

Plecarămŭ în o sântă Joi
Cu plugulŭ cu doispredece boi;
Boii dinainte
Cu córnele poleite,
Boii din mijlocŭ
Cu córnele de focŭ,
Boii dela róte
Cu córnele belciugate; —
In frunte străinei
In códe codălbei,
Se aibă (N.) parte de ei; —
Hăi, trosnițĭ mĕi!!“
Decĭ cu plugulŭ ferecatŭ,
Cu lanțurĭ de ferŭ legatŭ,
Cum este bunŭ de aratŭ,
Noi junĭ
Cu cei bĕtrânĭ
Eșirămŭ în câmpulŭ mare,
C'am în rĕsăritŭ de sóre,
Și pămêntulŭ mĕsurarămŭ
Mĕsurarămŭ și-lŭ ararămŭ:
Joile
Văile,
Miercurile
Gropile,
Că așa ne erau locurile!...
După ce'lŭ ararămŭ
'Lŭ grăparămŭ
Și grâu curatŭ semĕnarămŭ:
Grâu de véră,
Făr' sĕcară,
Se resară 'n primăvéră!....
Hăi! Hăi!
Trosnițĭ, mĕi! —

Nu e acésta, de câtŭ o poesiă improvisată după spiritulŭ lumei de aurŭ alŭ gintei italice. Ce e maĭ de folosŭ aicĭ pentru Românĭ se soiă. E aceea, că plugulŭ e unŭ argumentŭ puternicŭ alŭ originei sale romane. Cum-că e argumentŭ, denotă maĭ apriatŭ cultulŭ, ce l'a avutŭ elŭ la străbunii noștri, și cultulŭ ce'lŭ are și adĭ, la noi, la strănepoțĭ. — Este plugulŭ unŭ simbolŭ alŭ lui Saturnŭ, *alŭ vechiului rege și dĕu alŭ Lațiului*, dér deu de sóre și dĕu de agricultură și sĕmĕnăturĭ; precum și a muierei sale *Ope* (Ceres). De aci în serbarea séu în colindarea cu plugușorulŭ se amintesce *incepera Saturnalielorŭ la Romanĭ* căcĭ erau serbătorite pe la anulŭ nou!

prin cele dise aicĭ așă reuși a delătura tóte nedumeririle basate ale comitetului, preste totŭ nu'mĭ ținŭ de datorință a cerceta și mai departe ce succesŭ va avé acésta, mĕ sĕmtŭ însĕ silitŭ a esprima în modulŭ celŭ mai determinatŭ, că n'am nicĭ o plăcere a mĕ lăsa în discusiunea acestuĭ obiectŭ, nicĭ că voiu mai tolera sĕ mi-se contradică dispositiunilorŭ ordinului meu de sub Nr. 285—1886 13 Februarie, precum și a altorŭ ordinațiunĭ, pe basa cărora școlele din cestiune fiindŭ despoiate de caracterulŭ lorŭ confesionalŭ de mai nainte, au fostŭ decretate ca școle comunale fundaționale, în urma cărora, conformŭ dreptului meu de comisarŭ reg. și pe basa §-lui 147 alŭ art. de lege XXXVIII din 1868 **ordonŭ** după cum urmézā:

1) Toțĭ învĕțătorii și tóte învĕțătórele dela școlele elementare fundaționale suntŭ datorĭ a se face membri ordinarĭ ai „Reuniunei învĕțătoresci din comitatulŭ Bistrița-Năsĕudŭ, începĕndŭ din 1 Ianuarie 1888.

2) Comitetulŭ este datorŭ a detrage câte 2 fl. din salariulŭ ce-lŭ are sĕ-lŭ priméscă fiăcare învĕțătorŭ cu 1 Aprilie a. c., care sumă o va înainta, ca taxă de pe anulŭ acesta, la mâna d-lui învĕțătorŭ dela școla poporală elementară rom. cat. din Bistrița Hechler Ignácz, care este cassarŭ alŭ numitei reuniunĭ, éră chitanțele primite despre aceste sume sĕ le înainteze la mâna mea până la finea lunei lui Aprilie.

Acestŭ ordinŭ alŭ meu sĕ-lŭ împărtășéscă în copiă completă prin senatele respectivelorŭ școle tuturorŭ învĕțătorilorŭ spre a se conforma întru tóte dându-le totodată o îndrumare destulŭ de clară pentru de-a lua parte activă la tóte lucrările reuniunei.

Spre a ocoli orĭ-ce greutățĭ obveniente prin acésta îțĭ comunicŭ, că statutele susŭ atinsei reuniunĭ suntŭ depuse la directorulŭ școlei elementare de statŭ din Rodna vechiă Dionisie Bedő, ca președinte de facto alŭ reuniunei, unde le póte inspecta orĭ și cine cerĕndŭ orĭ-ce informațiune despre acele, până ce în cele din urmă vorŭ fi tipărite și împărțite între toțĭ membri reuniunei.

Fiind-că reuniunea se sub-împarte în 3 filiale, anume: 1) filiala din **Bistriță**, 2) filiala din Șieulŭ mare și 3) filiala din Rodna vechiă, de aceea eu **ordonŭ** sĕ se adnexeze la filiala din Bistriță învĕțătorii dela scóla fundaționalĭ poporală din Năsĕudŭ: Ioanŭ Jarda, Petru Tofanŭ, Iacobŭ Popŭ, Clemente Grivase, Iuliu Popŭ, Iosefina Fuchs și Valeria Popŭ; mai departe Ioanŭ Drăganŭ și Macedonŭ Manŭ dela scóla elementară fundațională pop. din Zagra, precum și I. Mironŭ și Al. Pop dela scóla elementară fundațională pop. din Telciu, împreună cu Iacobŭ Onea, Eliseu Danŭ, Ilariu Bosga și Paulŭ Beșa dela scóla elementară fundațională popor. din Borgo-Prundŭ. Invĕțătorii dela scóla elementară fundațională popor. din Sângeorziulŭ românescŭ, Mihailŭ Domide și Eremia Sorobetea, ordonŭ sĕ se alăture la filiala din Rodna vechiă, în timpŭ ce învĕțătorii scólei elementare fundaționale popor. din Monor: Isidor Titieni, Eremiă Tahis, Vasiliu Onigașŭ și Ignat Seni vorŭ aparține filialei din Șieulŭ-mare.

Acestŭ ordinŭ l'am împărtășitŭ pentru o strictă evidență și inspectorului r. alŭ comitatului. Basatŭ pe informațiunile acestuia, câtŭ și de altă parte pe esperiențele mele proprii, am cea mai firmă convingere, că susŭ amintiții învĕțătorĭ cu mare bucuriă se vorŭ folosi de acéstă ocasiune în interesulŭ cultivării de specialiștĭ: tóte aceste mĕ asigură pe deplinŭ, că ostenelele domniei lorŭ vorŭ avé succesulŭ doritŭ. Decĭ aflu de prisosŭ de a le mai atrage atențiunea la urmările ce arŭ puté sĕ-i ajungă la casŭ décă ar absenta dela ședințele reuniunei, și cu atâtŭ mai puținŭ credŭ a face acésta cu câtŭ participarea la ședințe nu este împreunată cu jertfe materiale, carĭ de altmintrelea s'ar înfățișa ca o procedere neînsemnată înaintea aceluia, alŭ căruia sufletŭ doritorŭ de progresŭ ar fi constrînsŭ a suferi vre-o scădere în cele spirituale.

Cu acéstă ocasiune viu a da espresiune viuă convingerii mele, că de sigurŭ nu a fostŭ vina mai susŭ lăudațilorŭ representanțĭ ai instrucțiunei poporale, că până acum n'au pututŭ sĕ între în cerculŭ, din care sĕ-șĭ fi pututŭ scóte nouĕ și prețióse idei pentru cariera cea nobilă a lorŭ, și sĕ-șĭ fi pututŭ înmulți și mai tare cunoscințele și esperiințele lorŭ pe terenulŭ ce-lŭ ocupă.

In acéstă convingere am datŭ ordinŭ inspectorului școlarŭ de a-i urmări pe învĕțătorĭ cu atențiune deosebită, făcĕndu'mĭ din când în când și raportŭ despre esperiințele sale în acéstă direcțiune.

Despre resultatele procederii Prea onoratului comitetŭ administrativŭ, sub pedeapsa responsabilității personale, aștieptŭ raportŭ până la finea lunei lui Aprilie a. c.

Bistrița, 21 Februariu 1888.

Br. Banffy, m. p.
fișpanŭ și comisarŭ regescŭ.

Alianță cu Anglia.

D-lŭ Stead, cunoscutulŭ redactorŭ alŭ diarului englesŭ „Pall Mall Gazette", vorbesce în colónele diarului sĕu despre o alianță între Anglia și Rusia. Stead a pusŭ cu mare plăcere în vederea compatrioților sĕi englesĭ propunerea generalului rusŭ Annenkov de a se împărți frățesce Afganistanulŭ între Rusia și Anglia. Elŭ a avutŭ și o audiență la Țarulŭ Rusiei și se dice că sub influența impresiunilorŭ ce și le-a câștigatŭ din acéstă audiență a scrisŭ articululŭ, din care reproducemŭ aci următórele:

„Țarulŭ, precum se scie, voesce sĕ trăéscă în ințelegere cu Anglia. Décă Rusia, Germania și Anglia vorŭ ținé la olaltă, atuncĭ pacea lumei va puté fi păzită. Décă Anglia va lega prieteniă cu Rusia, e probabilŭ că și Germania se va uni cu ele, pentru-că scopulŭ politicei mai nouĕ a principelui Bismark a fostŭ, ca pe Anglia sĕ o ațițe în contra Rusiei și pe Rusia sĕ o ațițe în contra Angliei. Puterea unei legĭ de pace ruso-anglo-germane ar fi grozavŭ de mare; Austro-Ungaria nu se póte mișca din locŭ fără Germania, ér Francia nu póte face nimicŭ fără de Rusia.

O alianță triplă ca acésta, în care Germania și Rusia s'ar uni cu Anglia cu nisuința de a susținé pacea, ar face imposibilă isbucnirea rĕsboiului și acesta este scopulŭ Țarului Alexandru. Că óre Țarulŭ își va puté ajunge acestŭ scopŭ orĭ nu, acésta nu depinde dela elŭ, ci dela Anglia".

Câtŭ costă înarmările Franciei?

Se scie, că susținerea păcii costă enormŭ pe puterile europene, ér între acestea póte primulŭ locŭ ilŭ ocupă Francia, care dela 1871 încóce numai pentru procurarea armamentelorŭ mai nouĕ, pentru noua organisare a armatei și întărirea liniilorŭ de apĕrare a cheltuitŭ douĕ miliarde 243 de mii, fără a fi socotite în acéstă sumă și cheltuielele ordinare.

Acéstă colosală sumă de banĭ, după cum arată *Gaulois*, se împarte astfelŭ:

Pentru artileriă 1184 milióne, pantru trupele tehnice, pentru clădirĭ și pentru întărirĭ 650 milióne, pentru îmbrăcăminte și pregătirĭ de tabere 75 milióne, pentru remontărĭ și altele 29 milióne, pentru asigurarea stării sanitare 19 milióne, pentru depositulŭ armatei 12 milióne.

Când s'au făcutŭ însĕ primele bugete pentru scopurile acestea, nicĭ nu visau Francesii despre puscile Lebel, despre bómbele melinit, păturile beton, carĭ potŭ sĕ resiste cu mai multă tenacitate chiar decâtŭ așa disele turnurĭ panțerate. Aceste invențiunĭ au costat'o pe Francia alte 370 milióne, dintre carĭ: pentru tunurĭ de tabere 20 milióne, pentru tunurĭ de cetățĭ 29 milióne, pentru tunurĭ de porturĭ 9 milióne, pentru tunurĭ de asalturĭ 44 milióne, pentru arme de mână 100 milióne, pentru puscĭ 30 milióne, pentru fortificații la frontiera ostică 41 milióne, pentru fortificații la frontiera sud-ostică 16 milióne, pentru deposite de prafŭ de pușcă 36 milióne, pentru clădirĭ militare 30 milióne, pentru unele întărirĭ la îmbinările rîurilorŭ 3 milióne.

După unele declarărĭ ale ministrului Freycinet nicĭ aceste sume nu suntŭ de ajunsŭ și guvernulŭ va cere pentru anulŭ 1890 încă o sumă de 620 milióne pentru scopurĭ militare. Astfeliu pregătirile de rĕsboiu ale Franciei dela 1871 până la 1891 vorŭ costa *3 miliarde 833 milióne*.

SCIRILE DILEI.

„Kölnische Zeitung" aduce scirea, că în loculŭ ambasadorului austro-ungar din Londra, conte A. *Karolyi*, este denumitŭ contele *Wolkenstein*, actualulŭ ambasadorŭ din Petersburgŭ, ér acesta va fi înlocuitŭ la ambasada din Petersburgŭ prin *Szögyenyi Marich* jun. Totodată ambasadorulŭ conte *Chotek* din Bruxela va fi înlocuitŭ prin actualulŭ ambasadorŭ din Belgradŭ, contele *Khevenhüller*.

***

Pertractarea de *comassare în Feldióra* s'a ordonatŭ din nou pentru diua de Joi, 12 I. c.

***

O fóiă francesă istorisesce dela *serbarea iubileului din Bologna* următorulŭ episodŭ: In diua înainte de festivitate s'au fostŭ efectuitŭ împărțirea discursurilorŭ festive. Deórece s'au fostŭ însinuatŭ fórte mulțĭ representanțĭ de ai statelorŭ streine, s'a decisŭ, ca din fiăcare statŭ numai câte unulŭ sĕ vorbéscă și fiăcare discursŭ sĕ nu țină mai multŭ de 3 minute. Câtŭ privesce pe *Austro-Ungaria*, s'a decisŭ, ca numai *un singurŭ oratorŭ* sĕ vorbéscă și s'a trasŭ sórte pentru de a se hotărî, că *Austriacŭ* orĭ *Ungarŭ* are sĕ fiă acelŭ oratorŭ. Sórtea a cădutŭ pe Ungaria, în numele căreia a și vorbitŭ apoi profesorulŭ dela universitatea din Clușiu Dr. H. Finály. Austriacii însĕ au *protestatŭ* și a trebuit sĕ se dea cuvĕntulŭ și unui oratorŭ austriacŭ.

***

Dlŭ *Al. Păcleanu*, prefectulŭ județului Buzĕu din România, întorcĕndu-se dela lucrările pentru delimitarea granițelorŭ între România și Transilvania, și trecĕndŭ prin comuna Satulungŭ de lângă Brașovŭ, *a dăruitŭ pe séma scólei române din acéstă comună 1000 de lei*. Acéstă nobilă și generósă faptă nu mai are lipsă de comentarŭ.

***

La *băile din Tușnadŭ* se află cu totulŭ 171 persóne. Intre acestea din România abia se află vre-o 5 familii constătătóre din vre-o 17 persóne, tóte din Bucurescĭ.

***

In însemnata cestiune a *rescumpără-*

Mâne anulŭ se 'noiește:
Plugușorulŭ se pornește,
Și 'ncepe-a colinda
Pe la case a ura; ș. a.

Cultulŭ plugului la Romanii anticĭ era mare. Cu privire la lucrarea pămĕntului cu plugulŭ erau întroduse așa disele serbătorĭ *„paganalia"*; rugăciunĭ și cultŭ pentru semĕnăturile de tómnă, carĭ adecă erau finite când plugulŭ se punea în unŭ parŭ la ordihnă, până în primăvéra viitóre, care începea éră cu altŭ cultŭ totŭ privitorŭ la plugŭ și agricultură (*dapalia*.) Când se începea eșirea plugurilorŭ se recitau rugăciunĭ pentru primirea sacrificielorŭ aduse Cererei și lui Pellus, invocându-se ajutorulŭ lorŭ pentru prosperitatea semĕnăturilorŭ. Ba *Flamimii* afurisau chiar paserile stricăcióse, șorecii, furnicele, gândacii, sobolii, grindina etc. privite ca dăunóse semĕnăturilorŭ, bună-minte cum se află la noi la Românĭ *rugăciunea St. Trifonŭ* în astă privință, pe care unii preoțĭ o cetescŭ *când esŭ la hotarŭ pe la Rosalii cu icónele*.

Erau déră serbătorĭ și ceremonii pentru iubitulŭ *„aratru"*, și acestea trebuiau se fiă, căcĭ spada și plugulŭ erau mândria și predilecțiunea Romanului, prin cărĭ elŭ se destingea de alții. Plugăritulŭ nu era uritŭ Romanului. Erau urîte înaintea lui alte ocupațiunĭ, ce le numia *„ars sordida"* și de carĭ se ocupau alte popóre. O trăsătură până adĭ în caracterulŭ naturei românescĭ la noi, la Românĭ, și chiar o înăscută aversiune a poporului nostru pentru alte ocupațiunĭ, cu carĭ se ocupă alte popóre. Elŭ preferă plugăritulŭ înaintea orĭ cărei măiestrii, chiar și înaintea școlei.

Așa a fostŭ la vechii Romanĭ, așa e la noi. In întréga lume antică erau în *summa honore* ocupațiunile aceste. Sĕ luămŭ tipulŭ popórelorŭ vechĭ culte și vomŭ vedé, de pildă, *la Romanĭ* pentru bărbațĭ *plugulŭ, economia vitelorŭ, a strugurelui;* ér pentru femei *torsulŭ, țesutulŭ și cusutulŭ* ca principalele ocupațiunĭ. Augustŭ purta cămașă țesută de împĕrătésa sa. Țesutulŭ și torsulŭ erau ocupațiunĭ nobile; ele erau practicate de femeile cele mai de frunte. Aratulŭ (plugul) putemŭ dice, că a fostŭ mai întâiu la Grecĭ, Egiptenĭ, Romanĭ și la alte popóre cu óre-care civilisațiune. Dér Romanii în primulŭ locŭ au practicatŭ arta aratrului, cum diceau ei. Și acéstă artă apare în cea mai obscură anticitate. Ovidiu, în ale sale „metamorfose", ne spune că în perioda de aurŭ a lumei nu era lipsă de aratru (Mox etiam fruges tellus inarata ferebat), dér în etatea cea de argintŭ, când lumea se guverna de Joe — aratrulŭ a fostŭ în vigóre, cum cântă totŭ Ovidiu la cartea I a Metamorfoselorŭ sale:

„Semina tum, primum longis Cerealia sulcis
„Obruta sunt, pressique jugo gemuere juvenci"

Câte popóre barbare nicĭ nu'șĭ aduceau aminte de aratru, cum erau Sciții, Sarmații, Germanii vechĭ, carĭ, ca Nomadii, trăiau unii din vĕnatŭ, unii din lapte, alții din pescuitŭ și fructe. Se ințelege de sine, că la popórele agricole nicĭ plugulŭ nu a fostŭ perfecționatŭ așa cum este astădĭ. In țĕrile meridionale fiindŭ pămĕntulŭ mai năsiposŭ și friptŭ sĕu coptŭ de radele sórelui, plugulŭ a pututŭ fi de-o invențiune câtŭ de primitivă. Astădĭ în Palestina chiar plugulŭ nu are fierulŭ celŭ latŭ, elŭ constă din unŭ lemnŭ curbŭ a cărui parte anterióră provĕdută cu fierŭ se bagă în pămĕntŭ, ér cea posterióră se ține cu mâna. Chiar și în România aratulŭ e cu multŭ mai ușorŭ ca aicĭ la noi în Ardélŭ. Pe când la noi se înjugă câte 4, 6, 8 boi la unŭ plugŭ, în Moldova ară încă și câte cu unulŭ.

Nu putemŭ însĕ dice că d. e. Romanii anticĭ *pentru natura țĕrii lorŭ* s'ar fi ocupatŭ cu agricultura. Plugulŭ la Romanĭ a fostŭ *unŭ elementŭ de cultură*; chiar de n'ar fi fostŭ ei în Italia, ci în altŭ locŭ, ei totușĭ s'ar fi ocupatŭ cu plugăritulŭ, fiindŭ odată cultĭ, ce se vede din acea împrejurare, că Dacia numai prin plugurile coloniilorŭ a fostŭ brăzdată și multŭ timpŭ Dacia nu a cunoscutŭ altŭ plugŭ, decâtŭ pe alŭ lorŭ, căcĭ tóte popórele ce o inundară erau mare parte nomade.

Și pămĕntulŭ acestorŭ țĕrĭ a fostŭ diferitŭ de alŭ Italiei. Apoi óre alte popóre cu climă rece și pămĕntŭ sterilŭ, ajungĕndŭ la cultură, n'au luatŭ a mână plugulŭ? Cu câtŭ unŭ poporŭ își lucră mai bine pămĕntulŭ și pune mai mare prețŭ pe plugŭ, cu atâta mĕsură mai multŭ în cultură și încă mai alesŭ acelŭ poporŭ, care locuiesce în țĕră mănósă și posede unŭ rodŭ binecuvĕntatŭ de natură și de Dumnedeu. Căcĭ pămĕntulŭ nicĭodată nu se póte prețui de ajunsŭ, și așa nicĭ plugulŭ, elementulŭ de cultură alŭ popórelorŭ și în specie alŭ poporului italicŭ. Plugulŭ și pămĕntulŭ suntŭ o comóră pe care furii nu o potŭ săpa și moliile nu o potŭ strica! Și acéstŭ adevĕrŭ pré bine l'a ințelesŭ străbunii noștri și elŭ ne pune în vedere și patriotismulŭ lorŭ...! Éstŭ modŭ ocupațiunea aratrului la Romanii din Italia a presupusŭ cultura lorŭ, care, cum scimŭ cu toții, o au și avutŭ.

Tocmai pentru că aratrulŭ la străbunii noștri era unŭ elementŭ de cultură și unŭ miedŭ de traiu, i se și da

rei regalielorŭ se vorŭ ţiné, precum se anunţe, la finea lunei acesteia conferenţe în ministerulŭ de finance, la care vorŭ lua parte şi representanţĭ ai ministerului de comerciu, justiţiă şi de interne. După acésta va urma o anchetă, la care vorŭ fi învitaţĭ şi esperţĭ.

***

Pagubele causate în viile din judeţulŭ *Putna*, în România, în urma grindinei din 19 Iunie v. c., se urcă, după cum scrie „Frăţia“, la *peste 500.000 lei.*

***

„Monitorulŭ oficialŭ din Bucurescĭ publică noulŭ regulamentŭ alŭ *facultăţii de teologiă* de acolo, aprobatŭ de M. S. Regele. Amintimŭ numai, că în orele libere studenţii facultăţii de teologiă vor trebui sĕ asculte cursurile facultăţii de litere, ér studenţii din anulŭ IV dreptul romanŭ. Cursurile durézĕ 4 anĭ. Pentru inscriere la acéstă facultate se cere, neapĕratŭ diploma de maturitate.

Intêmplărĭ diferite.

Bandiţĭ în munţĭ. La începutulŭ acestei lunĭ trei bandiţĭ năvăliră asupra tinerului păstorŭ Nicolae Bădilă, care păscea o turmă de 400 de oi în munţii Negoiului, în partea aşa ḑisă Valea Serecelului. Pe bietulŭ păstorŭ îlŭ bătură până ce îşĭ pierdù consciinţa de sine, apoi îlŭ aruncară pe jarulŭ încă nu de totŭ stinsŭ alŭ focului, unde fù aflatŭ de nisce gendarmĭ. Nefericitulŭ abia a 4-a ḑi îşĭ veni în fire. Bandiţii luară din turmă vre-o 80 de oi, dintre carĭ 39 au fostŭ aflate de gendarmĭ. Dintre 3 individĭ suspecţĭ, carĭ au fostŭ prinşĭ şi duşĭ la înfăţişare înaintea păstorului, unulŭ a fostŭ recunoscutŭ de păstorŭ.

Au vrutŭ sĕ jóce feciorii din Visuia de Câmpiă şi au şi tocmitŭ pe ţiganulŭ Boca Janos ca sĕ le cânte cu cetera. Boca, după ce a luatŭ arvuna, a socotitŭ că ar fi mai bine sĕ se ducă în satulŭ din vecinătate sĕ-şĭ caute unŭ câştigŭ mai bunŭ, şi cu gândulŭ acesta s'a şi dusŭ, socotindŭ că décă va eşi din satulŭ lui nu-lŭ va mai puté prinde nicĭ unŭ pământénŭ, dér s'a păcălitŭ, căcĭ feciorii din Visuia n'au vrutŭ nicĭ de cum sĕ se lase înşelaţĭ de unŭ ţiganŭ. S'au dusŭ după elŭ, l'au prinsŭ şi l'au adusŭ cu puterea înderĕtŭ, în satulŭ lui. Dada s'a supĕratŭ fórte şi a declaratŭ, că de „musai“ elŭ nu vré sĕ cânte cu cetera. Feciorii încă n'au luatŭ lucrulŭ acesta de glumă şi mi l'au bătutŭ ai găsă. A ajunsŭ lucrulŭ la judecată. Feciorii au fostŭ pedepsiţĭ, ce-i dreptŭ, dér nicĭ dada n'a rĕmasŭ scutitŭ de asprimea legei, căcĭ judecătorii l'au condamnatŭ la 4 lunĭ de închisóre. Nu din pricina aceea l'au condamnatŭ pe Boca Janos pentru-că a rĕbdatŭ bătaiă, ci pentru că s'a descoperitŭ, că lui i s'a datŭ o scrisóre cu banĭ s'o ducă la unŭ domn ér elŭ, „pentru ca sĕ nu se pérdă banii“ a socotitŭ sĕ vêndă scrisórea jidovului pentru mâncare şi bĕutură. Cum a socutitŭ aşa a şi făcutŭ. Acum şede Boca la rĕcóre.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

Wiesbaden, 10 Iulie. Episcopulŭ Dimitrie a încercatŭ timpŭ de trei ḑile înzadarŭ de a primĭ audienţă la regina Serbiei. Vĕḑêndŭ că nu vré sĕ-lŭ priméscă a presentatŭ în scrisŭ reginei propunerile sale. Regina rĕspunse totŭ în scrisŭ, că nu recunósce ca competente sinódele sêrbescĭ de a decide în cestiunea căsătoriei sale. După ce Regina a primitŭ în principiu propoşiţiunile făcute ei, în urmă a fostŭ înfluinţată de panslaviştĭ ca sĕ refuse propunerea Regelui ca consistoriulŭ sĕ pronunţe necondiţionatŭ divorţulŭ. Ministrulŭ de rĕsboiu va duce cu sine în orĭ-ce casŭ pe prinţulŭ de corónă la Belgradŭ. Episcopulŭ Dimitrie a plecatŭ după ce Regina n'a vrutŭ sĕ-i dea audienţă.

Berlinŭ, 10 Iulie. — Detaiurile privitóre la prima întâlnire şi salutare între cei doi monarchĭ, ce va avé locŭ pe mare, suntŭ deja stabilite.

Parisŭ, 10 Iulie. — Cea mai de aprópe mĕsură a guvernului germanŭ în Alsaţia-Lotaringia va consta în forţarea proprietarilorŭ de pămêntŭ francesĭ de a-şĭ vinde moşiile de acolo.

Drépta din cameră şĭ-a amânatŭ din nou interpelarea asupra scrisorii contelui de Parisŭ.

Bruxella, 10 Iulie. — Guvernulŭ belgianŭ negociézĕ cu fabrica de arme din Ştiria pentru liferaţia de 200.000 puscĭ sistemulŭ Mannlicher.

Bucurescĭ, 10 Iulie. — La alegerile comunale în Iaşĭ a căḑutŭ partida fostului guvernŭ, cu tóte că se aliase cu radicalii şi socialiştii.

România la Esposiţiunea din 1889.

Mulţămescŭ Românilorŭ pentru buna primire ce au făcutŭ apelului meu. Le anunţŭ că acum participarea României la Esposiţiunea din 1889 este asigurată şi că în curêndŭ constituirea comitetului naţionalŭ va fi definitivă.

Din tóte părţile locuite de Românĭ primescŭ felicitărĭ şi aderărĭ. Agricultorii marĭ şi micĭ, industriaşĭ de totŭ felulŭ marĭ şi micĭ, artiştĭ, comercianţĭ etc. îmĭ scrisŭ spre a 'mĭ arĕta dorinţa lorŭ de a espune şi spre a mĭ cere deslușirĭ. Neputêndŭ rĕspunde fiă-căruia în parte, recurgŭ la ospitalitatea pressei spre a le rĕspunde colectivŭ prin următorulŭ

Avisŭ.

Toţĭ aceia carĭ dorescŭ a espune sĕ continue a mĭ arĕta obiectele ce voiescŭ sĕ espună şi sĕ nu se preocupe de altceva decâtŭ de pregătirea lorŭ până la 1 Decemvre viitorŭ celŭ mai târḑiu. Eu înscriu pe toţĭ aceia, carĭ îmĭ esprimă dorinţa de a espune, pentru ca îndată ce comitetulŭ va începe a funcţiona, sĕ li-se trimită o circulară cuprinḑêndŭ tóte condiţiunile de admisiune.

Nicĭ unŭ obiectŭ nu va fi acceptatŭ în Palatulŭ Esposiţiunii înainte de 1 Ianuarie 1889. Dér espunĕtorii românĭ nu se potŭ adresa de adreptulŭ Administraţiunii Esposiţiunii care nu comunică decâtŭ cu comitetulŭ naţionalŭ. Acestŭ comitetŭ se va însărcina cu espedarea tuturorŭ obiectelorŭ de provenienţă română din ţéră şi până la Parisŭ.

Parisŭ, Iunie 1888.

Alexandru Ciurcu
229, Foubourg St. Honoré.

Petrecere.

Reuniunea „Pompierilorŭ voluntarĭ“ din Poiana va arangia o *„Petrecere de verĕ,“* Joi în 12 Iuliu n. c. în loculŭ numitŭ „Ghilghiu“ în comuna Poiana.

Contribuirĭ benevole în favorulŭ reuniunei se primescŭ cu mulţămită şi se vorŭ cuita pe cale publică.

Poiana, 21 Iunie v. 1888.

Comitetulŭ.

DIVERSE.

Monumentulŭ din Calafatŭ. Pe loculŭ unde, în anulŭ 1877, se afla bateria *Carolŭ I*, se găsesce astăḑĭ unŭ monumentŭ mĕreţŭ, în a căruĭ pétră fundamentală — pusă acum 2 anĭ de M.M. L.L. Regele şi Regina — pe lângă hrisovŭ, s'au mai depusŭ decoraţiunile, medaliile şi monedele României. Monumentulŭ se compune dintr'unŭ pedestalŭ şi o piramidă, cioplite frumosŭ, din două blocurĭ de pétră şi are o înălţime de 7 m. 60 cm., ér ornamentele suntŭ de metalŭ bronzatŭ, înfăţişândŭ: Aquila româna, ţinêndŭ crucea în ciocŭ şi avêndŭ aripile întredeschise pentru sborŭ spre Vidinŭ, aşeḑată pe unŭ globŭ pe vêrfulŭ piramidei. Două coróne şi două table cu inscripţii suntŭ aşeḑate pe cele patru feţe ale pedestalului. Inscripţiunea de pe tabla principală este următórea: „Deschisus'a foculŭ asupra *cetăţii Vidinului* de bateria Carolŭ I Trei obusurĭ turceştĭ spărgêndu-se în apropierea Domnului României *Carolŭ I.*“

Ér pe partea opusă a monumentului, tabla pórtă inscripţiunea: „In amintirea *bombardării Vidinului* în 17 Maiu 1877.

Escrocĭ. Poliţia din Bucurescĭ a isbutitŭ, spune „Epoca“, sĕ pună mâna pe o bandă de escrocĭ din cei mai îndrăsneţĭ. Acéstă bandă este compusă din 7 individĭ şi o fată de 20 de anĭ. Ei operau în modulŭ următorŭ: Unulŭ din ei căuta câte unŭ omŭ mai simplu, pe care îlŭ făcea sĕ créḑă, că cunósce o femeiă, care îlŭ póte îmbogăţi făcêndu-lŭ sĕ descopere o comóră. După ce se învoia cu dênsulŭ, îlŭ lua şi-lŭ ducea la fata susŭ memorată pe care, hypnotisând'o, o făcea sĕ spună numirea unui locŭ şi cantitatea banilorŭ ce se află în amintita comóră. Capulŭ acestei bande, unŭ individŭ numitŭ George Dan, are, se ḑice, o putere de a hypnotisa, care întrece pe aceea a lui Donato şi Pikman. Mijlócele de a stórce banii dela cei lesne credĕtorĭ, de care se servea acestŭ individŭ, suntŭ fórte multe. Aşa dênsulŭ adormea pe celŭ ce voia sĕ-lŭ fure şi'i lua toţĭ banii din busunarŭ. Ancheta începută se crede, că va descoperi multe lucrurĭ curióse.

din 9 Iulie st. n. 1888.

Renta de aurŭ 4%	102.05
Renta de hârtiă 5%	87.70
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	151.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune)	97.70
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune)	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ terate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	115.—
Bonurĭ rurale ungare	104.70
Bonurĭ cu clasa de sortare	104.70
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timişŭ	104.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale transilvane	104.30
Bonurĭ croato-slavone	104.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ unguréscŭ	100.60
Renta de hârtiă austriacă	81.40
Renta de argintŭ austriacă	82.65
Renta de aurŭ austriacă	112.85
Losurĭ din 1860	139.76
Acţiunile băncei austro-ungare	875.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungur.	301.75
Acţiunile băncei de creditŭ austr.	310.50
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.91
Napoleon-d'orĭ	9.90
Mărcĭ 100 împ. germane	61.20
Londra 10 Livres sterlinge	124.90

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

---

cea mai mare atenţiune şi onóre. S'au introdusŭ sacrificie, ceremonii şi rugăciunĭ pentru Ḑeii aratrului şi ai agrilorŭ românĭ, atâtŭ când pentru prima dată în anŭ plugulŭ se scotea la câmpŭ sĕ are agrulŭ, câtŭ şi atuncĭ când erau gata sĕmĕnăturile de tómnă.

Totŭ aşa Românulŭ, în ḑiua când 'i esă plugulŭ din curte ântéia dată primăvéra, — îlŭ afumă cu tămâie sânţită; boii îi stropesce de trei orĭ la picióre şi córne cu aiasmă şi în unele părţĭ diminéţa punŭ în unŭ blidŭ unŭ ou sdrobitŭ, pe care îlŭ dau vitelorŭ de plugŭ. Care ţĕranŭ póte sĕ iésă mai de timpuriu séu mai înainte cu plugulŭ, primăvéra, acela crede că va face omŭ mai avutŭ, ér agrii vorŭ fi feriţĭ de grindină şi holdele de pérĭ. Dér şi glia dintâiu, brăzdată de plugulŭ celŭ dintâiu eşitŭ primăvéra, o iau babele naibii pentru farmece. Când acéca vréu ca cutare fată sĕ fiă la horă totŭ înainte şi în mare vaḑă, îi dau unŭ grăunḑiorŭ din glia cea dintâiu tăiată cu fierulŭ plugului. În unele locurĭ la Bunavestire, când se afumă pomii şi se face focŭ în grădină, cu acea ocasiune se afumă şi plugulŭ şi vitele de jugŭ.

Ţĕranulŭ românŭ ajunsŭ la câmpŭ, îşĭ face odată trei crucĭ, ḑicêndŭ: Dómne, Dómne! Dă Dómne rodă multă şi sănĕtate! Aci flăcăuaşulŭ, arêndŭ şi mânândŭ boulenii, începe a fluera cântecul plugului c'unŭ tonŭ doinicŭ şi pĕtrunḑĕtorŭ. Aci pe câmpŭ întâlnesce Românulŭ pasĕrile de primăvéră, carĭ se 'nveselescŭ vĕḑêndŭ pe ţĕranŭ cu plugulŭ; ele ciripescŭ tótă ḑiua pe lângă brazda plugului şi Românulŭ singurŭ scie ce ḑicŭ ele şi ce cântă; elŭ ḑice că ḑicŭ şi cântă:

Cicĭ véră, véră!
Plugurĭ multe pe hotără: —
Pe hotară plugurele
Şi pe prisme căerele...
Cicĭ, cicĭ véră! — —

Şi când aude Românulŭ acestŭ cântecŭ, nicĭ nu mai gândesce la mórte. Ei, — dér peste câtva timpŭ elŭ aude şi cuculŭ, vede ciocârlia, aude priveghetórea, mierla şi alte paserĭ, pe carĭ elŭ, numai elŭ, *ca plugarŭ* le aude.

Şi aşa poporulŭ nostru totŭ cu voiă bună şi în concertulŭ paserilorŭ îşĭ ară moşióra sa până când finesce cu arătura de primăvéră; după care începe ogórulŭ, întorsulŭ şi în fine sĕmĕnătura de tómnă, după care îşĭ pune şi elŭ *plugulŭ la odichnă, ca vechiulŭ Romanŭ*, sĕ dórmă până în primăvéră, căcĭ acum dórme şi agrulŭ sĕu sub haina cea albă ce i-o întinde apriga iérnă.

Vivant agricolae! *s. p. s.*

Chiuiturĭ poporale,

culese de *Iuliu Moldovanŭ.*

(Fine.)

Precistă, dómnă alésă,
Mai du-mĕ odat' acasă,
Sĕ'mĭ mai vĕdŭ eu părinţii
Şi sĕ vorbescŭ cu dênşii!

*

Când de-acasă am plecatŭ
Ḑiua bună mĭ-am luatŭ
Dela toţĭ pomii 'nfloriţĭ
Dela dulcii mei părinţĭ;
Dela grădina cu florĭ
Dela fraţĭ, dela surorĭ;
Dela uşĭ, dela portiţă,
Dela dulcea mea drăguţă;
Dela firŭ de mutătóre,
Dela draga şeḑĕtóre;
Dela struţŭ de busuiocŭ,
Dela feciorii din jocŭ;
Dela struţŭ de tămâiţă,
Dela fete din uliţă.
Rĕmêneţĭ toţĭ sănĕtoşĭ,
Ca bujorii de frumoşĭ;
Sĕ fiţĭ tóte sănĕtóse,
Ca rujile de frumóse!

*

Maică, când m'aĭ legănatŭ,
Maică, rĕu m'aĭ blăstĕmatŭ,
In légĕnŭ mĭ-ai pusŭ neghină
Sĕ nu am în vecĭ odihnă,
Şi sub perniţă spinĭ,
Sĕ trăiescŭ între străinĭ.
Săracă străinĕtate,
Multŭ eştĭ fără direptate;
Cunjurai ţĕrile tóte
Şi de bine n'avu parte!
Frunḑă verde de sasŭu

Cum n'a bătutŭ Dumneḑeu
Căocia*) din Braşeu
Care face fórfecile
De rĕtéză pĕrurile.

*

Vai de cine e rĕgutŭ,
Mă-sa de ce l'a făcutŭ?...
Nu-i mai trebue nĕcazŭ
Ca închisŭ în vardă-hazŭ;
Nicĭ îi trebue durere,
Ca pe priciu legatŭ în fiére.

*

Pĕsĕruică pĕsĕrea,
Décă eştĭ din ţéra mea,
Stăi sĕ'ţĭ scriu o cărticea
S'o ducĭ la măicuţa mea;
Spune-i maicei cu-adevĕrŭ,
De mai are vr'unŭ feciorŭ
Pună-i capulŭ sub piciorŭ
Sĕ nu ducă-atâta dorŭ;
Sĕ mi-lŭ fi pusŭ şi p'alŭ meu
N'aşŭ fi dusŭ atâta rĕu!
Cum am fostŭ blăstĕmatŭ eu.
Puşca'mĭ róde umerile
Patrontaşca pântecele,
Ciacăulŭ sprâncenele,
Boconcii piciórele.

*

Până-sŭ la Nĕmţu'n slugie,
N'am folosŭ de holteie.
Eu maică la mórtea mea
Nimica nu voiu avé,
Nice scândurĭ de sĕlaşŭ
Nice pânză pe obrazŭ
Numai mórte cu nĕcazŭ!

*) Căocia = ferăria.

570—1888. 94,3—1

CITAŢIUNE.

Ioanŭ Pojaru gr. cat. din Cluşiu, a căruia ubicaţiune nu se scie, prin acésta este citatŭ a se presenta înaintea forului matrim. de I instanţă alŭ tract. prot. gr. cat. alŭ Cluşiului în terminŭ de 1 anŭ şi una ḍi. Altmintrelea procesulŭ intentatŭ în contra lui de cătră soţia sa se va pertracta în sensulŭ legilorŭ matrimoniale şi fără dênsulŭ.

Dela forulŭ matrimonialŭ de I instanţă alŭ tract. protop. gr. cat. alŭ Cluşiului.

Cluşiu, în 7 Iuliu 1888.

Gavrilŭ Popŭ,
protopopŭ.

75

Tipografia A. MUREŞIANU Braşovŭ.